

# NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Felelős szerkesztő: **Ember János.**

A Népnevelők Budapesti Egyesületének s az Orsz. Bizottságának hiv. közlönye.

Megjelenik e lap minden szombaton.

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre . . . . . 8 kor.  
Fél évre . . . . . 4 „  
Negyed évre . . . . . 2 „  
Hirdetések díja petit soronként 20 fillér.  
— Kéziratokat nem küldünk vissza. —

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz:

**VIII., Teleky-tér 23. sz. alá küldendők**

Előfizetések, reclamációk és hirdetések a  
„HUNNIA“ KÖNYVNYOMDA (SEBŐK LIPÓT)  
VI., Teréz-körút 3. szám alá küldendők

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tagjai tagilletményül kapják a lapot.  
Tagsági s egyéb egyes ügyekben szívesen szolgál felvilágosítással **CSÁKY ELEK** egyes. titkár.  
VI. Felső erdőszori fiúiskola.  
A tagsági díjak **SZÉKELY KÁROLY** pénztárnokhoz (VI., Felső erdőszori fiúiskola.) küldendők.

## Beköszöntő.

A midőn a föv. tanítószágnak irántam megnyilvánult bizalma engem a hivatalos tanítótestület élére állított, szükségesnek tartom tájékoztatást nyújtani igen tisztelt kartársaimnak a testületben kifejtendő munkásság irányáról főleg azért, hogy a testületi életnek mindannyiunk által rég óhajtott békés és áldásos átalakítására mentül nagyobb számu lelkes munkatárs csatlakozzék mellém és segítse diadalra juttatni azt a nagy célt, a melyet magam elé tűztem: *a testületi szellem kifejlesztését és megerősítését.*

Jól tudom azt, hogy nagy célokat soha sem lehet nehézségek nélkül elérni. A nehézségek elhárítása pedig küzdelemmel jár. Az olyan testületnél, a melynek egységét sem hatalom, sem tekintély, sem anyagi érdek nem tartja össze; az olyan testületnél, a melyben csak erkölcsi rugók képeznek valamelyes laza kapcsolatot; ott a bomlás, ha egyszer megindul, maga-magát növeli, mint a hó görgeteg. Ime, ilyen lavina alá jutott a mi testületi életünk is. Görnyedünk alatta, szenvedünk miatta, panaszkodunk és elégedetlenkedünk szakadatlanul. A személyes ambíciók tultengése megzavarta az erők összpontosítását; a pártos élet pedig viharként söpörte el bennünk az az érzetet, mintha össze is kéne tartanunk. A tanítótestület házi tüzhelyéből eltakarodott az éltető levegő s helyette fojtó füstben, izzó tűzben, üllön és kalapáccsal a kezünkben magunk kovácsoltuk a szöveket a testület koporsójához.

Nem tartozom azok közé, a kik magát az egységet célnak tekintik; de nem fogja tagadhatni senki, hogy a tanítói társadalomban ez az egyedüli eszköz, mely elhárít minden nehézséget utjából, hogy egyedüli célját a szellem kifejlesztését és megerősítését elérhesse.

Egyesülésben van az erő. Szigeteld el magadat: erőtelen vagy és könnyen legyőznek. Forrj össze az egészszel, egyesülj a többivel; erőd

azonnal nyilvánvalóvá leszen. Egyesülésben még a gyöngébbek is fogékonyabbak jó és nemes elhatározásokra s egymás társaságában a mennyit nyerünk belátásában, ugyanannyit veszünk egyoldalóságunkból. És tudja Isten, mintha társaságban az emberek is jobbak lennének. Vagy talán nem tapasztaltuk azt magukon is, hogy társaságban, beszéd közben egy és ugyanaz a gondolat villan meg két emberben egyszerre; nemesak, sőt egészen új gondolatok fogamzanak meg bennem, a mire egymagamban tán soha nem is gondoltam volna.

Hát nem mutatja-e ez az eszmetársulás legjobban azt a nagy fejlesztő erőt, melyet az egyesülés eszméje magában rejt; s nem ez az eszmetársulás ápolja-e a legintensívebb módon a testületi szellem élet erejét is, mely erő nélkül erkölcsi hatalmat és tekintélyt nem is képzelhetünk.

Az egészséges testületi szellemben rejlő erőt egyformán nem nélkülözheti sem a gyöngébb egyéniség, sem az erősebb tehetségű és szívósabb akaratú egyéniség. A gyöngébbre nézve az egyesülésben rejlő fejlesztő erő ugyiszólván életkérdés; az erősebb egyéniségre pedig intellectualis erejénél fogva a többinek van szüksége. A gyöngék és erők eme igazi és önzetlen egyesülése a tanító hivatásbeli és közügyi munkásságát ideális magaslatra képes emelni. Mert ne értsük félre a helyzetet és érezzük át, hogy a magyar tanítói közélet mezején vajmi ritka az a nagy talentum és mester, a kinek szavára esküdni lehetne. Áldassék érette az Isten, ha megengedi, hogy a hétköznapi képességek apró pénzével födőzhessük a tanügyi közélet mindennapi szükségleteit.

Ezzel szemben azonban fölvetem a kérdést, hová jutott a fővárosi tanítótestület és hová juthatunk még, ha továbbra is a negatív terén maradunk? Oda jutottunk, hogy tanügyi téren a reformeszméket és terveket immár nem mi propagáljuk, nem mi kezdeményezzük, nem mi sürgetjük, hanem teszi ezt helyzetünk a politikai társadalom. Oda juthatunk, a hol az ötvenes években a porosz iskola jutott az ő hírneves és hírhedt regulatíváival. Oda fogunk jutni, hogy ez a politikai társadalom uralkodik majd a paedagogiai terén is és bennünket teljesen mellőzni fog. Pedig szent igazság, hogy a társadalom egy osztálya sem képes hivatása teljesítése közben annyi eszmét diadalra juttatni, annyi igazságot forgalomba hozni, annyi teoriát vérré és hussá változtatni, mint éppen a tanítói társadalom. A diadal azonban csak akkor lesz igazán diadal, ha az eszme és az igazság ereje a tanítóság bensejét is érinti és legelső sorban a tanítóság lelkében vet lobot. Az iskola sem látja hasznát annak, ha egyes reformszerű intézkedésekkel ugyiszólván meglepik a tanítóságot; ha tanügyi reformeszmék sebbel-lobbal születnek meg, akárcsak Jupiter fejéből újra kipattanva egy második Minerva kerülne bámulól szemünk elé.

A reformeszméket elő kell készíteni; ahhoz a tanítóságnak a maga eszméivel és tapasztalataival hozzá kell járulnia és kiépítésén, életrekelésén közreműködnie. — Vagy talán nem eléggé lehetett okulnunk a legújabb időben szerzett azon tapasztalatokból, hogy a mikor reformszerű intézkedéseket akartak a tanító benső munkája nélkül a gyakorlati életbe átültetni, mennyire megbontották a harmonikus összműködést az egész vonalon?

A tanitóságnak minden tanügyi alkotásnál szavát kell hallatnia; tapasztalatait, tudását latba vetnie, szóval: a reformmunkából a maga részét kivennie. A munkának nemesak arra a részére gondolok én, a melyet beszédekkel, indítványokkal, írásbeli véleményezésekkel és bírálatokkal végez; hanem főleg arra, a mit a tanitónak az iskolában kell végrehajtania, a mikor eszközök után kell kutatnia, hogyan válhik vérré a tanító kezében a reformeszmé vagy tanügyi újabb alkotás. És itt megállok egy perczre. Lehet-e ilyen munkára vállalkoznunk anélkül, hogy előbb közöttünk egészségesebb vérkeringést létre nem hozzunk, a testületi szellemet nem fejlesztjük és azt meg nem erősítjük?

Itt az alkalom a munkás élet megkezdésére. Alljon ide, a ki a közszellem létrehozásában segítségemre akar állani. Ne nézze azt, visel-e tisztséget a testületben vagy sem; a választások nem adnak a munkabírása-ra qualificatiót. Elég, ha önmagában kedvet érez harczosa lenni annak az ügynek, mely ideális vonatkozásainál fogva az embert mint embert is legjobban képes kielégíteni.

Álljunk össze! Nézzük el egymásnak emberi gyarlóságból eredő hiháinkat s egyesüljünk nagyra, szépre és nemesre! Teremtsük meg azt a közszellemet, a mely bennünket hivatásunkban emelri, tanitói munkákban a szorgalmat és lelkiismeretes kitartást, kartársainkkal és nézeteikkel szemben a türelmet és jóakaratot, önmagunkban pedig a nemeset és szépét érvényre juttatni képes lesz! Ez a közszellem legyen forrása annak, hogy a tanitóság társadalmi és közművelődési viszonyai lényegesen megjavuljanak; ez a közszellem, teremtsen közöttünk igazi paedagogiai életet, a honnan erőt és lelkesedést merithessünk nehéz és küzdelmes hivatásnak lelkiismeretes betöltésére. De merítsünk önmagunkból is méltóságot és tekintélyt, hogy azután annál könnyebben és természetesen küzdhessünk még az u. n. „jóléti“ eszmékkel és tervekkel is. Közügyi munkásságunkban hasonlitsunk ahhoz a kertészhez, a ki maga körül egy világát idézi elő a növényzetnek, mely diszlik és illatozik.

Én is végére akarok jutni beköszöntömnek. Azzal végzem, a mivel kezdtem. A testületi életnek mindannyiunk által rég óhajtott békés és áldásos átalakítására mentül nagyobb számú lelkes munkatársra van szükségünk. Ide álljon mindaz, a kit nemes ambíció sarkal, a ki a közért kész szolgálatokat teljesíteni.\*) Ne vonuljanak vissza azok, a kik a választás alkalmával kimaradtak, vagy a választás eredményével nincsenek megelégedve. Ne kérdezzük, az illető fiatal-e vagy öreg, segéd-e vagy megbízott, tanító-e vagy tanítónő, igazgató-e vagy nem, pesti-e vagy budai, ilyen párti-e vagy olyan: legyen az illető a közös láncolatban az összetartó kapocs, a mely együvé tart és egyet akar a többivel. Csakis egyesült erővel állithatjuk világosságba azt, a mi fényt követel s árnyékba, a mi sötét. Ily módon a siker, a diadal nem fog elmaradni.

*Trájtler Károly.*

\*) Az ügy érdekében volna, ha t. i. kartársaim közül azokkal, a kiknek a testületi élet fejlesztésére vonatkozólag, vagy a tanítótestület munkásságát illetőleg eszméi, tervei vannak, személyesen is érintkezhetném. Kartársai bizalommal felhívom őket, hogy csütörtök délutánonként engem irodámban fölkeresni ne terheltessenek.

## Az iskolai könyvekről.\*)

(Folytatás.)

Hogy Belicza „vonás“ helyett „vessző“-t, meg „pontosvessző“-t tanít, ezek után említésre is alig érdemes.

Az Olvasókönyv is vét az igazság ellen. Pl. „Ezen alul halad keresztül a szabályozás által összeszorított Dunán a vaspályákat összekötő Vasuti hid. Forduljunk be innen az Üllői utra. Ott találjuk az Orczy-kertet“, stb., vagy alább a Ludovika-Akadémiáról szól: Itt „kezdődik most egy újabb városrész, mely alig két évtized alatt emelkedett első rangu pontosságra: a Muzem környéke.“ (V.-VI. oszt. Olv. k. 174. l.) — Vagy: „Az együtt maradt atyafiság házsövetséget alkot és férfitagjai megválasztják maguk közt a legméltóbbat, a legderekabbat atyafiságfőnek (sztarésina) (U. o. 234. l.) vagy: „A cserebogár igen kártékony s azért nagyon üldözött szárnyas féreg.“ (III. oszt. Olv. k. 148. l.) S így tovább még sokáig!

A Rákóczy-féle Földrajz telides-teli van szembetünő igaztalanságokkal. Pl. „Budapest kir. város.“ (V. 7.) „Vác püspöki város, Czegléd mezőváros.“ (V. 8.) Hogyan lehetne ez igaz, a mikor a gyermek ugyanakkor az Alkotmánytanban (7. §. 12—13. l.) azt tanulja, hogy szab. kir. városok na már nincsenek; a mikor a „mezőváros“ elnevezést nem is hallja sehol soha? Miért tanít a könyv esetlegességeket karakteristikum gyanánt?! — Vagy; „Ménés falu, hol kitünő aszubort termesztenek.“ (V. 12.) „Török-Becse hazánk legfontosabb gabnapiacza.“ (V. 13.) „Bazin, kir. város, arany-, ezüst-, kén- és dárdanybányákkal“ (V. 25.) „Eme hegységek közén a Vág folyó képez szélesebb völgyet, de a föld itt sem termékeny, mert az időjárás igen hűvös.“ (V. 27.) — És ez így megy mindvégig, akár az egész könyvet leirhatnám! Hát még a statisztikája!? Fiuméről mondja: „Az egész vidéken csak mintegy 18 ezer ember lakik.“ (V. 47.) Ez igaz volt 1875 körül. Továbbá: „Magyarországon mintegy 14 millió ember lakik.“ (V. 49.) — Szerbországról: Az ország fővárosa: „Nándorfehérvár.“ (V. 63.)

Sokkal czifrább azonban a VI. osztálynak rendelt kézikönyv. „A folyók vizkörnyékének határvonalát vízvezetőnek nevezzük. (14. l.) Az Észak-Amerikai Egyesülettől (így nevezi!) tanítja: „Ott a munka nem szégyen, ellenkezőleg a lusta, hanyag és rest embert megvetik. A ki iparkodik, az boldogul. Azért az európaiak, kik hazájukban nem boldogulnak, legörömelebb oda vándorolnak ki . . .“ (18. l.) Ez egyenes tanítás a kivándorlásra. „A délkörök közül rendszeren elsőnek vétetik az, mely Ferró szigetén vonul keresztül. (V. 99.—VI. 32. l.) Ezzel szemben az összes iskolai fali térképeken, a gyermek kész atlaszában, sőt német és franczia nagy atlaszokban is, mindenütt csak a greenwichi délkör az első; erről pedig Rákóczy Lajos egy árva szóval sem tesz említést sehol!

Az igazság ellen vét az énekkönyv is, a mikor szöveget hamisít, pl. a 97. dalban (IV. f. 57. l.); népdalnak, magyar népdalnak nevez ily-

\*) Felolvasatott a Népn. Bp. Egyesületének 1901. évi decz. 8-án tartott közgyűlésén.

féle nótákat, minő a 48. (II. f. 41.), a hol „Karácsony“ czimen a „Jes-sas, Jessas, Jessas na!“ kezdetű német jódlit tanítja; vagy a mikor elferdített népdalokat teljesen hozzá nem illő szövegre huz: pl. II. f. 53., III. f. 60. 66. 67. 71. 73. 88., IV. f. 106. stb. dalban, végig minden füzetben.

Igazán, nem érthettem, miért félünk oly nagyon a népdalok eredeti szövegétől? Hiszen a gyermek eleget hallja otthon az anyjától is, meg másoktól is és el is tanulja a jó magyar dalokat! Mi czélja lehet annak, hogy az iskola oly oktalan gondossággal kerüli az oly kifejezéseket, minők: lelkem, galambom, rószám, babám, stb.? S a ki mégis félti a gyermek romlatlan lelkét, talál elég olyan eredeti hamisítatlan népdalt, a melyet nyugodt lélekkel taníthat a gyermeknek. Csak tessék összegyűjteni! — No, de a Wehner-féle daloskönyvnek még nagyon sok, egyéb fogyatkozása is van!

Még a legjobb, a legsikerültebb könyvünkben, a Történelemben is találtam nem igazat: „Rákóczy nemsokára elfoglalta az erdélyi fejedelemséget is.“ (86. l.) Csak a fejedelmi széket foglalta el, hogy germanizmussal éljek, de a fejedelemségért nem harczolt.

Azt hiszem, mind ezekből bőségesen kitünik, hogy csak az első kellék is mily kevésbé van meg iskolai könyveinkben s ha a többit is keresni fogjuk, a kép, a melyet így szerzünk, mind komorabb és elszomorítottabb lesz.

II. Módszeres a könyv, ha tárgyának földolgozása a tanítás módjával megegyezik, ha benne alkalmazásra találnak mind azok a methodikai elvek, a melyek az illető tantárgyra vonatkoznak. Itt főképen a szemléletesség, a helyes egymásra következés és a könnyű megérthetőség a legkivánatosabb föltétel. Jó meghatározások, helyes szabályok, szabatos magyarázatok, mennél kevesebb elmélet, helyesen alkalmazott, gyakorlati példák, találó és világosító idézetek a szemléletesség és érthetőség elérésére szolgálnak. Rajz és kép legyen igaz és technikailag a lehető legjobb.

Ebből a szempontból első kifogásom az ABC és Olvasókönyv ellen van. Nem is szólva arról, hogy nagy G. és J. betűje nem igaz, a módszeresség ellen van, hogy 9. betűje a betűsor legnehezebb tagja: a „z“, 10. a „s“; s hogy az „a“-t nem követi a „d“, hanem a „l“ s ezt nem előzi meg az egyszerűbb és könnyebb „t“; a „h“ után jön a „d“, nem pedig a „k“. A nagy betűknél is az „A N, M“ a „4.“. typus, holott a sokkal könnyebb „J.“ a 7-ik, „L“ a 6 ik, „T“ a 9-ik. — Az Alkotmánytanban nincsenek sem meghatározások, sem példák; a Természettan-Vegytanban sok az elmélet; a Német Nyelvgyakorló szabályai rosszak, példái nehezek; a Számítási Példatár föladványai nem gyakorlatiak. A Földrajz itt is bőséges anyagot szolgáltat. „Azon világtestek, melyek a naprendszerbe tartoznak és középpontjuk a Nap körül keringenek, bolygók vagy üstökösök, vagy pedig hulló csillagok. A bolygók kisebbek és nagyobbak.“ (VI. oszt. 23. l.) „Földünk vonzóereje sokkal kisebb, mint a Napé, mely sokkal nagyobb...“ (U. o. 29. l.) „A földrajzi hosszúság különben nem egyéb, mint a két helyen való delelési időnek különbsége.“ (U. o. 31. l.) — A módszeresség ellen vét a Nyelv-tani Kézikönyv, a mikor a II. füzetben letárgyalja a hely-, idő- és mód-

határozókat, az ok- és célhatározót pedig a III. füzetbe viszi át.

Könyveink illusztrációihoz is nagyon sok szó fér. Altalában kérdés, vajon kell-e kép az iskolai könyvbe, vagy sem? Azt azonban határozottan állíthatom, a magyar olvasókönyvekben levő képek nem a legszerencsésebbek, a legsikerültebbek. Sokkal jobbak a német olvasókönyvek képei, pedig ezt a könyvet is a Lampel-czég adja ki. Szép képeket láttam a Mócsy-Petrovác-Walter-féle Harmadik Olvasókönyvben, meg az Ember-Györfly-Hortobágyi — félében. — A Természetrajz képei jók, de a Természettanéi nem mindig igazak: pl. a 40. vagy az 54. ábra. A Történelem végére, mellékletül, de semmi esetre sem a szöveg között, helyén valónak látnék néhány jellemző művelődés-történeti képet, vagy rajzot.

III. Rövid az a könyv, a melyből kimaradt minden, a mi nem okvetlenül szükséges a tárgy kellő ismeréséhez. Szoros mértéket itt fölállítani, a terjedelmet megállapítani nem lehet, csak utólagosan — a bírálásnál; azért az én meghatározásom is csak negatív. Talán csak a Történelmet és a Természetrajzot említhetem mintául, a mely könyvekben a rövidség a kellő, a helyes mértékben meg van. A kelleténél terjedelmesebbek a német olvasókönyvek, meg a német nyelvtan.

VI. A rövidségnek párja, mintegy a mérleg másik serpenyője, hogy a könyv legyen kielégítő. Tartalmazza mind azt, a mi szükséges. És talán ez a rövidségnek a leghelyesebb, legbiztosabb, egyedül elfogadható mértéke. Ne legyen a könyv vázlat, vagy kivonat, minő az Alkotmánytan, de ne is akarjon bő beszédűen mindent elmondani. Igaz, hogy így a rövidség és a kielégítés fogalma még mindig igen tág s a mérték még nem eléggé határozott és nagyon nehéz dolog a fölveendő anyag helyes megválasztása. Talán azért is van az, hogy annyi a rossz könyvünk! — Mintaszerű itt is a Történelem, de ki nem elégitők a magyar olvasó könyvek. A. II. oszt. olvasóban a mesék nem vonzóak, az erkölcsnevelő olvasmányok gyakran igen szárazak, mesterkéltek, sőt kieroszakoltak.

Fáy András állatmeséit az eredeti, régies stylusban meg nem kedveli a gyermek. — A III. oszt. olvasókönyvbe kevesebb elbeszélés és természetrajzi, de több földrajzi olvasmány kellene. A IV. osztálynak rendelt könyvbe több néprajzi olvasmányt kívánnék, mert ez az osztály honi földrajz tanításának tulajdonképeni helye. Az V.—VI. osztály könyvébe föl kellene venni oly olvasmányokat, a melyek az iparos és kereskedő erényeiről: pontosságról, előzékenységről, megbízhatóságról szólnak s néhány olyat, az egyes iparágakról, minők Frecskay János „Képek az iparos világból” cz. könyvében vannak. — Minden fokon pedig — már az ABC-s könyvön kezdve — más, jobb, alkalmasabb versek kellene, mert a meglevők semmit sem érnek. Nem én említem ezt legelőször. Ugy tudom, hogy Ember János, kir. tanfelügyelő egy látogatása alkalmával szóba hozta a versek dolgát az értekezleten s ő is elveti a mostani verseket. Itt vannak Hettyei Gábor páratlan versei, Pósa, Palágyi, Móra, Szabolcska s mások gyönyörű gyermekversei; az Állatvédő-Egyesület kiadványaiban is kedves dolgok vannak az állatokról. Ezek érdeklik a gyermekeket, örömmel tanulják, ha hosszabbak is (én tepasztaltam!); de már hogy lehetne az V.—VI. osztályban a

„Hadnagy uram“ „Éji látogatás“ „Mégfagyott gyermek“ vagy ezekhez hasonló verseket tanulatni! A III. osztály könyvében levő versek általában nagyon szomorúak. — Az olvasó könyv, — az én véleményem szerint, — legyen olyan, hogy a gyermek mindenkor örömet vegye a kezébe, ne csak addig forgassa, a míg az iskolába jár, hanem azontul is kedvvel lapozza, mint vonzó olvasmányát. — A Földrajzban legyen jó vidékjellemzés, több történelmi és művelődési vonatkozás, mert nem csak a bortermő helyek nevezetesei és az olajmalmokon, meg nyomdákön kívül már egyéb, említésreméltó intézményeink is vannak; a statisztikát pedig, a mennyire csak lehet, hagyjuk ki. Az anyag földolgozása legye olvasmányos, leíró, olyan, mint a minő a Történelem. Az nem baj, ha így a könyv a mostaninál terjedelmesebb lesz is, csak ne legyen sivár névjegyzék. A földrajz tanítása maga is inkább a biztos térképolvasásra törekedjék, ne névemléztetésre. Jó, részletes térképek, akár a könyvben, de inkább külön, többet érnek minden egyébnél és első sorban szükségesek. Az V.—VI. osztályban esetleg néhány statisztikai térkép (a néprajz, mezőgazdaság, ipar köréből) szintén üdvös és helyén való lenne. — A Történelemben föl kell venni a szabadság-harcz lélekemelő eseményeinek ismertetését.

Általában, hogy a könyv kielégítő legyen, az író első sorban a maga jó paedagógiai érzékére és bő tudására, attekintő tárgyismeretére van utalva; támogatására szolgálnak tapasztalatai és segítségére jön a következő kellek, hogy:

V. A könyv legyen a gyermek tudásához mért, szellemi fejlettségéhez alkalmazott és elégítse ki a tudás vágyát. A III. oszt. magyar olvasókönyv 55. olvasmánya (124. l.): „Járás, megye“ a gyermek tudásán fölül van s a VI. osztályuba, az alkotmánytani olvasmányok közé való volna. A német olvasókönyvek is a gyermek nyelvtudását jóval fölülmulják, noha helyes eljárás egyébként, hogy az olvasmányok között nagyon sok a magyar olvasókönyv darabjaiból fordított; de a mit magyarul megért a gyermek, német szövegben még sem érti meg. Oly kifejezések vannak bennök, a melyeket a különben németül beszélni tudó sem ismer, sem hallott soha, a stylus pedig nagyon tömött, nagyon nehéz. Kevesebb, kisebb és könnyebb olvasmány kell a mi németül nem tudó tanítványainknak; a könyvnek pedig nem kell 96 fill. bekerülnie! — A Földrajz nem elégitheti ki a gyermeket a már eddig is ismertetett fogatkozásainál fogva. — Nem annyira a tudását, mint inkább a gyermek physikai képességét haladja meg a „200 iskolai Ének“. A III.—IV. osztálynak szánt dalok kívül igen sok meghaladja a gyermek lehetséges hangterjedelmét. Így a 68. (13. l.) g—c—g, a 77. (23. l.) g—c—e<sup>s</sup>, a 89. (40. l.) c—c<sup>s</sup>—e-ig terjedt; a több szólamra szerettek pedig még szertelenebbek: g—c—c<sup>s</sup>—f<sup>s</sup>, majdnem két octav hangterjedelemben mozognak. — A számtani példatárak silány tartalmukkal egyáltalán nem tudják a tanító és a tanuló érdeklődését fölköltetni, annyira alant maradtak a gyermek szellemi fejlettségének fokán.

*Krasznay István.*

(Folyt. köv.)

## A székesfővárosi népiskolák szakfelügyelete és igazgatása.

(Ujabb adalékok a székesfővárosi tanügy reformjához.)

Az a nagyszabású reform, mely a székesfővárosi népiskolák külső és belső ténykedésü ágazatainál készülöben van, osztatlan figyelemben részesül a tanítószágban.

Bár a reformra már régebben szükség lett volna, de általános volt a tudat, hogy a város jelenlegi kedvezőtlen pénzügyi viszonyai miatt semmiféle tervet megvalósítani nem lehet. Am *Bárczy* István tanácsos ur mégis hozzáfogott a nagy munkához, mert belátta, hogy részint a reformot immár tovább halogatni nem lehet, részint, mert tudta, hogy az ő reform-tervezetei nagyobb anyagi áldozatok nélkül is kivihetők, megtestesíthetők lesznek.

A mi elsőben is a székesfővárosi népiskolák szakfelügyeletét illeti, erre nézve a Bp. Tanítótestület részéről egy alaposan megvitatott és elfogadott javaslat küldetett ugyan be a tanácshoz, de ez, a fönnebb említett helyzet miatt, máig tárgyalásra nem kerülhetett; míg most végre talán sikerülni fog a közökt. osztálynak a mai viszonyoknak megfelelő olyan szakfelügyeletet és igazgatást létesíteni, a melyek lehetőleg már a jövő tanévről kezdődőleg alkalmazásba is vétetnek.

Arról van ugyanis szó, hogy az igazgatói karból kiválasztott ugynevezett *kerületi főigazgatók fognák a népokt. felügyelő vezetése mellett a szakfelügyelet teljesíteni, míg az igazgatók helyébe az osztálytanítók kiválóbbjai lennének állandóan megbízva.* Ezen állások a felügyelőén kívül egyelőre természetesen csak tiszteletbeli díjazással szervezetenének, inkább kitüntetésül, úgy, miként mi azt a lapokban egyszer már megírtuk.

A leendő szakfelügyelők, vagy mondjuk főigazgatók működése körével, nagyjában tisztában vagyunk; teendők csak azok lehetnek, a melyeket a Bp. Tanítótestület által annak idején kitüzött és általunk is megoldott vitatételünkben ismertettünk. Egyet azonban újból és különösen hangsúlyozunk — s ez: *az egyes iskolák tantestületi üléseiről szóló jegyzőkönyvek és a teljesített szakkérdések és vitatételek munkálatainak kölcsönös kicserélése,* illetőleg kivonatos közlése. Mondottuk, hogy ezekre azért van szükség, hogy az egyik iskola beléletét, milyen irányban és felfogással történő működését és az ott fölmerült mozzanatokot, a másik iskola is ismerhesse és esetleg a jónak talált dolgokat, követhesse.

Hogy hány szakfelügyelői állás létszen, minő munkakörrel és miféle meghatározott részletesebb programmal fognak majd az illetők működni: arról most nem szólunk.

A székesfővárosi népiskolák igazgatását illetőleg mindenekelőtt megjegyezzük, hogy az alapos reformnak nagyon is itt az ideje. Az összes igazgatói teendőket egységesen szabályozni, rendezni kell, mert a hogyan ma történik az igazgatás és a hogyan a ma fennálló, személyi felfogású rendszereket, szokásokat nézzük és ismerjük: bátran állíthatjuk, hogy sehol és semmikép sem felelnek meg a követelményeknek.

Nem azért, mintha derék, szakképzett igazgatóink nem volnának, hanem inkább azon okból, mivel nagyon eltérően, feltűnő személyi tekintetek és különböző egyéni nézetek szerint történik mindenhol az igazgatás; már pedig az iskola jól felfogott érdeke, a mire előre haladott időben, határozottan megköveteli az egységes, helyesebb alapokon nyugvó vezetést és így nagyon is kívánatos lesz már egy programmszerűen kidolgozott, kész tervezetnek kötelezően, egyetemlegesen való alkalmazását, hivatalosan is elrendelni.

A reform-javaslat értelmében jövőre úgy a szakfelügyelők, mint az igazgatóhelyettesek tehát tűzpróbán fognak keresztül menni és nem önkény, barátság szerint, hanem érdemileg kiválasztva, hivatalból fognak az illetők ideiglenesen megbízatni, olyképen, ha majd bevállnak, állásukban továbbra is megmaradnak; míg ha gyöngéknek, nem arravalóknak bizonyulnak, helyüket a következő évben másokkal töltik be.

Mindenképen igazságos rendszer mellett akarja tehát még a város az ő vezető embereit kipróbálni és aztán végleg alkalmazni; a mivel még egyfelől csak a népoktatás érdeke előzmózdítatik, másfelől módot nyújt a tanítóknak az előléptetésért a nemes versenyre.

Az egységes rendszerű, szabályozott igazgatás mellett lássuk csak mik is volnának azok a dolgok, kérdések, a melyek eddigelé eltérő szokások és különböző felfogások szerint intéztettek el?

Van itt egy csomó, bátrak leszünk felsorolni:

1. A tanítótestületi ülések pontos idejének megállapítása s azok tárgyai.
2. A tanítótestületi ülések jegyzőkönyveinek, nemkülönben a kidolgozott szaktételek munkálatainak egy-egy bekötött könyvbe való bejegyzése s azok megőrzése.
3. A havi értesítőknek egy időben történő kiosztása. (Az általam átalakított könyvecskében ez meg van).
4. A váltakozó osztályok tanítási idejének egyforma beosztása.
5. A beiratások egyszerűsítése és egyöntetű eljárás. (Az általam feltalált módozat szerint ez is meg volna).
6. A taneszközök egyenlő használata.
7. A házi feladatok kérdése és végleges egyöntetű rendezése.
8. A nyelvtani dolgozatok anyaga, mennyisége, időköze és kijavításák mikéntje.
9. A rajz és kézi munka szükségessége, vagy eltörlése.
10. Az osztályozás számainak használata.
11. A mulasztások mikénti jelzése.
12. A tankönyvek kiosztásának módozatai.
13. Az ebédlősök felvétele és gondozása.
14. A napközi otthonok rendezése.
15. A szülői értekezletek meg vagy nem tartása és az azokon való tárgyak egyforma kitűzése.
16. Az iskolai ünnepélyek ideje és programja.
17. A záró-ünnepélyek szükségessége és programja.
18. A kirándulások meghonosítása és tervezete.
19. A fegyelmezés mikéntje és rendje.
20. Az óra előtti fegyelmezés és a hazamenetel ellenőrzése.

21. Az óráközi és a tíz órai szünet felhasználása.
22. Általános irányu és egyöntetű tan módszer alkalmazása.
23. Az évi iskolatörténetek megírása. (Az általam szerkesztett „Anyakönyv és iskolatörténet“ című könyvben ez meg van.)

Ime láthatjuk, hogy mennyiféle kisebb-nagyobb ágazatra oszlik egy-egy iskola munkássága és minél több ilyen ténykedésű dolgaink vannak, annál inkább szükséges az egységes, hivatalosan is elrendelendő rendszer megállapítása, hogy az egyöntetűség a valóságban is létezzék.

A fönnebb elősorolt dolgok közül legkivált még egyre, az *iskolatörténetek megírására* hívjuk fel az ügyosztály becses figyelmét. Bizonyára végtelen nagy hiba és mulasztás volt, hogy erre eddigelé egy iskola sem gondolt; pedig annyira fontosnak, szükségesnek tartjuk e követelményt, hogy egy perczig sem lehet tovább halogatni ezek megírását, nehogy a székes-főváros a jövő iskoláiban történetek nyom nélkül maradjanak, ha már a multa nézve azokat megfelelően megírni nem lehetne.

A csekélységem által készített „*Anyakönyv és iskolatörténet*“ és „*iskolatörténete számokban*“ című naplókönyvek behozatala, illetve használata által mindezek, külön fáradság nélkül megtörténhetnek, mert azokban az évi történetek mintegy magától készülnek s csupán a rendezés, az egybeállítás részleteinek megírására kell némi időt fordítani, miáltal még az ugynevezett „*Törzskönyv*“ is egy es: pársra minden iskolánál, egyszerre elkészül.

És most, ezekben előadva röviden a várható reformnál beálló változásokat: — befejezzük tanügytörténeti adalékainkat.

A miket mondottunk, azokat a most már nyilvánosságra hozott reformtervezetek keretébe beilleszhetőknek véljük. *Soltész Kálmán.*

## Jelentés

a *Népnevelők Budapesti Egyesülete 1901. évi működéséről.\**)

Összeállította: *Csáky Elek*  
egyesületi titkár.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Jelentésemből kitűnik, hogy a tisztikar elvállalt kötelezettségének eleget tett. Működésről negyedévenként a választmánynak beszámolt s ugyanakkor az egylet állapotát is mindenkor bemutatta.

Most az év végén az egyesület állapota a következő:

A) *Egyesületi tagok*: van az egyesületnek 104 előfizető, 306 rendes tagja, 6 pártoló és 6 disztagja.

A rendes tagok közül székesfővárosi igazgató-tanító	42
„ vezető-tanító	12
„ osztálytanító	98
„ osztálytanítónő	61
„ segédtanító	4
„ tanítótestület	7

összesen: 224

\*) Felolvastatott a Népn. Bpesti Egyesülete 1901. évi decz. hó 8-n tartott közgyűlésén.

Vidéki tanító egyesület	1
tanfelügyelő	4
tanítóképző igazgató 5, tanító 5	10
Állami isk. igazg. 5, tanító 5	10
Róm. kath. hitokt. 1, plébános 1	2
Ág. ev. igazg. 1, tanító 6	7
Bpesti polg. isk. ig. 2, tanár 10	12
Fővárosi árvaházi igazgató 3	3
Iró 1, kereskedő, 1, más állásu 4	6
Kilépést bejelentette 26	26
Meghalt 1	1
	<hr/>
összeg:	306

B) Az egyesület *vagyonállapotáról* részletesen a pénztáros számol be. Főbb vonásokban: 1) Alapítványi tőke . . . 382 kor.

2) Készpénz . . . 200 „

3) Követelés . . . 1000 „

---

1582 kor.

4) a nagym. közoktatásügyi miniszter által segélyképpen a Népművelők Könyvtára támogatására évenként kiutaltványozott összeg . . . 4000 kor.

C) *Könyvtárunk* áll mintegy 200 kötetből, melyet most leltároztatunk. Új vállalatunk a Népművelők Könyvtára című füzetes vállalat, melyből a következők jelentek meg:

1. Komáromy Lajos. Fáy András mint paedagogus.
2. Schön József. A szocializmus ismertetése.
3. Körösi Henrik. Paed. Kalauz a népművelés céljaira.
4. Somogyi Géza. Nagy-Britannia közoktatásügye
5. dr. Pacséry Károly. Quintilianus és Plutarchos.
6. Pethes János. A gyermekpsychologia (2 füzet)
7. Ribót—Dáni. Az emlékezet betegségei.
8. Geöcze Sarolta. Az akarat nevelése.

Több füzet most van a sajtó alatt. Célja e vállalatnak, hogy buzdítsa a neves paedagogusokat kiváló paed. szakművek megírására, s hogy a régi és újabb paedagogiával megismertesse a magyar tanítósgot, ekképen az általános paed. művelődést terjeszsze. Nagy és magas szto. hivatást teljesít e vállalat, mely hogy létrejöhetett, nagyevű miniszterünk dr. Wlassics Gyula ur érdeme, a ki nem vonta meg támogatását ebben az ügyben nem a Népművelők Bpesti Egyesületétől. A tanítósg nevében a közoktatásügyi miniszter urnak ezért leghálásabb köszönetünket tolmácsoljuk.

Jelentésemnek végére értem. Szólnom kellene még Egyesületnek hatalmas támaszáról: a *Népművelők Lapjáról*. De hiszen e lap szüllemét ismeri a fővárcsi tanítósg z tapasztalhatta, hogy szakkérdésben mindenkor komolyan érvelt, ezáltal tekintélylyel, súlylyal birt, másrészt a tanítósg ügyei-bajaiban első volt a küzdötéren mindenkor, szabadelvűségével bátran védte a tanítósg igazát és szószólója volt ugy az egyesek, mint az összesség panaszaainak. Ez a lap volt 36 év óta az erő, mely összetartotta a Népn. Bpesti Egyesületét s vele összeforrt jó és balsorsban.

Ime m. t. közgyűlés, ez a képe a jelen év történetének egyesületi életünkben. A tevékeny működés igazolja, hogy egyesületünknek több buzgó tagja kivette a maga részét a hasznos munkából.

Sajnos azonban, hogy működésünkben nem támogatott bennünket a fővárosi tanitóság. Nekem is, miként elődeimnek, panaszosan kell megemlítenem, hogy az egyesületi élet, a komoly tanügyi munka iránt nincs érveke sok-sok, különösen fiatal tanítóknak, de legkevésbé érdeklődnek a fővárosi tanitónők. Buzgó törekvésünk nem keltett visszhangot. Okait nem kutatom, megtalálhatja minden közönyös tanító önmagában, ha vizsgálja a lelkiismeretét. Mégis én óhajképen kifejezem ama hő kívánalmamat, vajha ezentul szorgalmasabban látogatná a tanügyi üléseket a fővárosi tanitóság, beleértve a nőket is. Mert sokszor igen tanulságosak a paed. ülések; az ott hallott eszmék a lélekre balzsamként hatnak s az élet harczaiban megerősítik a csüggedő lelket, ha tudjuk érezzük s átérezzük, hogy munkásságunk nem köznapi munka, hanem egy fenséges művészet s munkásainak neve: tanító, nevelő.

### Tagsági díjat fizettek.

1896. IV. Göndöcs Józsefné.

1897. III. IV. Szabó B. László, I. Vizer Arthur, III. IV. Zipser Károly.

1898. I. II. Sándor Péter. II. Bertalan Irén, Fodor József. III. IV. III. IV. Mazurek Pál, Szilagyi János, Szentkirályi Ella, Szokolay Mária.

1899. I. Müller Antal, I. II. Szentkirályi Ella, Szokolay Mária, III. Locsava Aurel, Ember János. IV. Kömlödi Mór, Petzina Ödön.

1900. I. Ilosvay Lajos. I—II. Ember Károly, Huber Miklós, Kömlödi Mór, Poltz József. II. Hoffmann Tódorné, Reizinger Gyula. II—IV. Bárány Zsigmond. III—IV. Gergely István, Horcsik Kálmán, Huszár Hugóné, Kovács Gyula, Magyar József, Oravszky Kálmán, Pastinszky István. IV. Bursits Ernő, Lövi Mór.

1901. I—IV. Ágotai Béla, Berényi Józsefné, Biedermann Erzsébet, Eben Mihály dr., Földes Géza, Zaborszky Ilona, Gammel Irma, Havas István, Ilvitz Ferencz, Jeny József, Józsa Mihály, Miksits Gizella, Neugebauer Margit, Oravszky Kálmán, Pastinszky István, Kalmár Benőné, Relković Mita, Schmidt Róza, Erdőteleki tantest. I—III. Greuczner Antal, Hemmert Márton, Száva János, Weiman Valeria. I—II. Benedek Ráfaelné, Cavalloni Pál, Frankó Sándorné, Gergely István, Georgi Sándor, Kovács Jakab, Storch Mátyás, Szedő József, Téry Benedekné. I. Böngérfi János, Bursits Ernő, Berthóthy Árpádné, Csáky Elek, Cserjessy József, Horcsik Kálmán, Huszár Hugóné, Kovács Gyula, Kovalovszky József, Lázár Riza, Pély Ferencz, Pogány József, Schirl Tivadar, Somos Péter.

1901. II—IV. Bérczy Márton, Cserjessy Károly, Cserhalmi Ferencz, Drajkó István, Gergely Szevér, Hajós Irén, Harsányi Anna, Hauser Ferencz, Hoffmann Mária, Kapu Rezső, Kiss Ildebert, Kiss Károly, Kovács Ede, Marks Henrik, Müller Károlyné, Réti István, Romhányi Sándor, Ross Nándor, Spannberger Alajos, Stepanko Albert Trájtler Károly, Zombory Róza, Schneider Ilona, Starker Károly. II—III. Almási János, Bárdy Lajos, Bardócz Pál, Bicsó Dániel, Bujda Ede, Gottlieb

Győr  
Horv  
Patk  
Irma  
Irma  
Kugl  
Jánc  
Szak  
Dob  
Teré  
Sarc  
Kiss  
Nagy  
Jenő  
Silbe  
Hécz  
Lada

jelen  
válog  
bern  
szón  
válog  
a sz  
App  
zász  
Besz

Maxi  
Yarti  
meg  
csak  
szám  
mely  
de K  
A M  
vagy  
féle

két  
közj  
rona

György, Györffy János, Halácsy Ilona, Hangel József, Hesz Árpád, Horváth László, Konczek Lajos, Moussong Géza, Patacsics János, Patka Kálmán, Reményi Aranka, Schön József, Streiling Géza, Szabó Irma, Székely Károly, Szücs Lajos, Ujváry Béla. II. Bártfai János, Bastl Irma, Bohuniczky Amália, Dallos István, Drégely Dezső, Faludy János, Kugler János, Lathwesen Gyula, Petrik Margit, Sauerstiz László, Székely János, Ujhelyi Sándor, Vágó Aladár, Vlaszák István, Weinberger Alajos, Szabó Adolf, Lindner Károly. III—IV. Bosnyák Jakab, Diószeghy Béla, Dobos János, Ehmann Ferencz, Göndöcs Emma, Göndöcs Irén, Grünstein Teréz, Gyulányi Adolf, Gyurmann Mariska, Heinrich Róza, Herczog Sarolta, ifj. Holzspach Nándorné, Jablonszky Lajosné, Kalma Pál, Kiss Béla, Kökény Péter, Kurz Sámuel, Maurer János, Mohr Lujza, Nagy László, Nemeckay Irma, Oszoly Kálmán, Polyák Mátyás, Schischka Jenőné, Stalmár László, Sturcz György, Szellő Sándor, Várkonyi József, Silberszky Fanni, Schinabeck Engelbert. III. Falvai Antal, Halász Gyula, Héczey Nándor, Kápolnay Gyula, Kemény Stefánia, Konferszky Tivadar, Ladányi Miksa, Sajó Sándor, Stalmár József.

Pártoló: Kapy Rezsőné.

Székely Károly.

## Irodalom.

**Apponyi a Magyar könyvtárban.** A Magyar Könyvtár most megjelent januári sorozata egy kettős füzetben közli gróf Apponyi Albert válogatott szónoklatait, s így olesó alkalmat nyújt minden magyar embernek arra, hogy megismerje e kiváló államférfiut, a kinek egyénisége szónoklataiban domborodik ki legméltóbban. A füzetet Körösi Henrik válogatta össze, a ki bevezetésül érdekes képét festi meg Apponyinak, a szónoknak. A füzet (271—272. szám), hat szónoklatát tartalmazza Apponyinak: Kossuth halála, Széchenyi emléke, az egyetemi ifjuság zászlószentelési ünnepe, Sajtószövetség szervezése, a véderő-vitából és Beszámoló czimmel. A füzetet Apponyi arcképe és aláírása díszíti.

Ez értékes füzetrel egyidőben megjelent a januári sorozatban Gorkij Maxim-nak, a kiváló orosz írónak egy hosszabb elbeszélése: *Malva*, Yartin fordításában. (260. sz.) Gorkij-t könyvalakban a M. K. ismertette meg először a magyar közönséggel, s ez újabb Gorkij-füzet bizonyára csak növelni fogja a nagy orosz író népszerűségét hazánkban. A 268. szám Sallustius Catiliná-ját közli Kazinczy Ferencz fordításában, a melyet Wirth Gyula nézett át. Nemesak a klasszikus történelmi munka, de Kazinczy fordításainak fölelevenítése is becsesté teszi e füzetet. — A M. K. egy-egy száma 40 fillér. Az eddig megjelent számok egyenként vagy egyszerre is (részletfüzetésre) megrendelhetők a Lampel-Wodianer-féle udv. könyvkereskedésben, Andrásy-ut 21.

**Jenő Sándor munkái.** Az oly korán sirba dőlt kollegának emléket akként akarja megörökíteni a testvére, *Inselte Gyula* dárdai kir. közjegyző-segéd, hogy hátra hagyott munkáit kiadja, a könyv ára 2 korona lesz. Kapható a kiadónál, Dárdán.

A térképolvasás methodikája czim alatt egy derék kis füzet érkezett hozzánk, mely alapos utmutatást ad a térképrajzolásra és olvasásra. — A füzetet *Pataky Lajos* képzőint. tanár írta. Kapható a szerzőnél *Szatmáron*. Ára 40 fillér. Igen ajánljuk.

Az írva-olvasás módszertana. Szerkesztette *Kotyó Márton* ungvári áll. iskolai tanító. Kapható *Ungvárt* a szerzőnél. Ára 1 korona. — Miként az előszóban a szerző írja könyvének czélja megszabadítani a kartársakat 1) azon nehézségektől, melyeket a hibás hangoztató módszer okoz; 2) a tiszta hangoztatás általános elterjesztése által általános sikert és haladást biztosítani. — A könyv figyelmes átolvasása meggyőzi az olvasót a felől, hogy *Kotyó Márton*, a ki régi mestere az írva-olvasás tanításának, nem fáradott hiába; a ki az ő könyve szerint halad, jelentékenyen megkönnyíti ugy a maga, mint tanítványai munkáját és aránylag gyors sikert ér el. — Melegen ajánljuk a könyvet.

A magyar népoktatásügy szervezete. Írta: *Dr. Baló József*. A tanítóképző intézetek IV. osztályában az új tanterv a népoktatás szervezetének tanítását behatóbban megkívánja s e tárgynak eddig nem volt tankönyve. Baló könyve tehát első sorban tankönyv. De szerző nem elégedett meg a főbb népoktatási törvények és rendeletek egyszerű leközlésével, hanem azt a gyakorlati czélt tűzte ki maga elé, hogy a törvények, rendeletek, a paedagogia s a jó közsokás alapján kifejtse, mikép kell a jó iskola külső és belső szervezetét létesíteni. Függelékben közli a főbb törvények és rendeletek szövegét is. A könyvet a közoktatásügyi miniszterium 3549/1901. e szám alatt engedélyezte tankönyvvül a tanítóképző-intézetek IV. osztálya számára. A hasznos könyv a *Lampel-Wodianer-czég* kiadása. Ára 1 korona 80 fillér.

**Lélektan.** Tekintettel a nevelés feladataira írta: *Dr. Baló József* állami tanítóképző-intézeti cz. igazgató. Ez a lélektan első sorban tankönyv a tanítóképző intézetek II. osztálya számára; főérdeme az egyszerű, világos előadás, az áttekinthetőség és a gyakorlatasság. Az első e nemű tankönyv, mely a gyermeki lélek ismertetésére kiterjeszkedik s a neveléstan sok kérdését belevonja a lélektani tárgyalásba. Böven felkarolja a logikai részt is, úgy, hogy a könyvet, a képesítőre készülő, sőt a kész tanítók is haszonnal forgathatják. A kultuszminiszterium 3843/1901. e sz. a engedélyezte tankönyvvül. A *Lampel-Wodianer-féle* cs. és kir. könyvkereskedő-czég kiadásában megjelent könyv ára 1 kor. 80 fillér. — E könyvre még visszatérünk.

**Hasznos olvasmányok.** A *Mártonfy Márton* szerkesztette *Iparosok Olvasótára*-nak legnépszerűbb füzetei a *Hasznos olvasmányok* közös czim alá foglalt füzetek, a melyekben kiváló szakírók egész sora tárgyalja népszerű módon az iparosokat érdeklő legkülönbözőbb kérdéseket. A vállalat VIII. évfolyamának 5—6. száma, a mely újabb *Hasznos olvasmányok* czimű kötet, most jelent meg. Érdekes tartalma a következő: *Lőrinczy György*: A diadalmas ipar; *Szmollény Károly*: A jó iparos; *Seemann Gábor*: Az iparban előforduló mérgekről; *Erdélyi Gyula*: A tevékeny szeretet; *Várnadi Sándor*: A magyar ipar uttörői életéből; *Tarczai György*: Mesteremberek vándorlása a XVII. században; *Heller Richárd*: Az ó- és új kori természettudomány csodái; *Dr. Széchy Ákos*: A kautschukról; *Kerekes György* a kassai polgárok küzdelme jogaikért

a XVII. században. A tartalmas kettős szám a Lampel-Wodianer udvari könyvkereskedőczég kiadása. Ára 1 korona 20 fillér.

„**Gyakorlóiskola**“ czim alatt paedagógiai folyóiratot indított meg **Dezső** Lajos sárospataki képző-int. igazgató és **Balogh** Kálmán ugyanottani gyakorló-tanító. A lap programja:

1. A paedagógiai ismereteknek a gyakorlati kivittel való összhangzatba hozása. Megfigyelés és kísérletezés a gyakorlóiskolában.

2. Az oktatás és módszertan szabályainak a lélektani törvényekkel való szorosabb kapcsolatba hozása.

3. Az egyes tantárgyak módszerének történeti fejlődésében való megvilágítása, történeti alpra fektetése.

4. Az összes népiskolai tárgyakból mintatanítások közlése.

5. A tanítóképzés színvonalának külső és belső eszközökkel való emelése.

6. Az alsó- és középfoku oktatás közötti határvonal lélektani alapon való megállapítása.

7. A tanítóképzéssel kapcsolatos külföldi mozgalmak figyelemmel kísérése.

8. A tanítóképzés külső életére vonatkozó vegyes krónika.

A folyóirat (július és augusztus kivételével) minden hó 15-én legalább 3 ivnyi terjedelemben jelenik meg

Előfizetési ára 1 évre 8 korona, félévre 4 korona.

Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Jó Egészség** czim alatt új egészségügyi lap indult meg dr. **Nagy Albert** szerkesztőségén. Célja a lapnak az egészségi ismeretek népszerűsítése. E derék vállalatra még visszatérünk.

**Algebra a képző iskolák számára.** Irta: **Borosay Dávid** benzés tanár. Budapest. Kiadja a Szent-István-Társulat. 1902. Ára 4 korona 20 fillér.

E kiváló könyvet matematikával foglalkozó olvasóink figyelmébe melegen ajánljuk.

## Kimutatása

azon összegeknek, melyek folyó 1902. évi január havában a „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága“ pénztárába befolytak:

		kor.	fill.
Január 8.	Az „állami tanítók“ tagdíjaiból részletfizetés — —	76	—
„ 8.	A „Budapesti (budai) tanító egyes.“ 1901. tagdíja	26	20
„ 9.	A „Győrvidéki Tanítóegylettől“ 1901-re — —	34	—
„ 10.	Az „Abauj-tornamegyei tanító-egyesülettől“ 3 évi tagdíj	58	40
„ 18.	A „Borsod megyei általános tanítóegylettől“ tags. díj	36	—
„ 19.	A „Külső-somogyi ev. Tanító-egylettől“ 1901. tags. díj	5	—
„ 19.	Az „Érsekújvári r. k. tanító-egyl.“ könyvtára számára	4	—
	Hivatalos Értesítő előfizetés — —	—	8
„ 21.	A „Delmagyarorsz. Tanító egylettől“ 1901. tags. díj	160	—
„ 21.	A „Krássó-Szörény vm. Tanítótestülettől“ 1901-re —	50	—
„ 21.	A „Szeben megyei tanítótestülettől“ 1901-re — —	9	20
„ 21.	Az „A sóborsodi ev. ref. tanítóegylettől 1901-re —	15	—

		kor.	fill.
Janár 23. A „Székesfehérvári r. k. tanító-egylettől 1899., 1900.			
és 1901-re	— — — — —	50	40
26. A „Vas megyei Általános Tanító-egylettől“ 1901. hátr.		30	80
27. A „Tolna vármegyei Által. Tanító-egylettől“ 1901-re		22	60
30. A „Alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegyei			
tanítótestületől“ 1900. év 1901. tags. díj	—	50	—
31. „Nagy-Küküllő megyei áll. Tanító-egylettől hátralék		20	—
Összesen:	— — —	665	60

Kelt, Budapesten, 1902. febr. 11-én

Kurz Sámuel,  
a M. T. O. B. pénztárosa.

## VEGYESEK.

— **Eötvös-ünnep.** Az Eötvös-alap febr. 2-iki ünnepe méltán sorakozik a nagy ember iránt nyilvánuló kegyelet eddigi szép emlékünnepéhez. Az idén Dr. Marlin Emil min. orsz. tanácsos mondotta az előki megayitót. Szépen, tartalmasan beszélt. — Az ünnepi beszédet Barta Ilona tartotta a „Karthausi“ költőjéről olvasott fel. — Simon Lajos szép alkalmi költeményét olvasta fel. Az ünnepet követő közgyűlésnek Péterfy Sándor lemondása képezte a legérdekesebb tárgyát. (Természetesen nem fogadták el a lemondást.)

— **A gyenge tehetségű gyermekek tanításáról** tartott előadást f. hó 6-án a Kaszinóban Bardócz Pál, a melyben a kisegítő osztályokat a községi iskolákkal kapcsolatban óhajtja létesíteni. Utána igen tartalmas vita volt, amelyről a jövő héten tüzetesebben szólunk. Az értekezést közöljük.

— **A Tanító-testület pótválasztásai** az egyesült Trajtler-Száva-párt győzelmével végződtek. — Elnökké választott Trajtler Károly, alelnökké: Mousong Géza, Szabó B. László, titkárrá: Hajós Mihály (az egyetlen Minkepárti győzelmes jelölt); jegyzökké: Mousong István és Kemény Simon pénztárnokká: Diószeghy Béla (egyhangulag); gazdává: Kiss Ildebert.

— **Gyermek-hangverseny.** A II. ker., „Lövőház“-utcai közs. el. iskola tanítótestülete f. hó 9-én jótékony c. z. elu gyermekhangversenyt rendez. Többek kérésére a hangverseny folyó hó 16-án megismételtetik.

## Kiadóhivatali üzenet.

— **Többeknek.** Az 1901. évi 4, 5 és 6 számú lapok már elfogytak.

## TARTALOM.

Beköszöntő. — Az iskolai könyvekről. — A székesfehérvári népiskolák szakfelügyelete és igazgatása. — Jelentés. — Tagsági díjakat fizettek. — Irodalom. Kimutatás. — Vegyesek.

Laptulajdonos: A Népnevelők Budapesti Egyesülete

Kiadó: „Hunnia“-nyomda, Budapest VI., Teréz-körút 3.

„Hunnia“ könyvnyomda, Budapest, Teréz-körút 3.